

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 3CoCsp/6/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1618200465
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Bolebruch
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1618200465.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Bolebrucha a sudcov Mgr. Patricie Skotnickej a JUDr. Alexandry Hanusovej v spore žalobcu: G. D. D., S.. D., W.: XX XXX XXX, J. XX, J., proti žalovaným: X. Y. F., K.. D. X, C., X. S. Š.W., D. XX, o zaplatenie 45.121,61 eura s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Malacky zo dňa 10.10.2019, č.k. 32Csp/38/2018-79, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zamietajúceho výroku m e n í tak, že žalovaní v 1. a v 2. rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi úrok 6,19% ročne so sumy 43.353,63 eura od 20.09.2017 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalobcovi priznáva proti žalovaným v 1. a v 2. rade plný nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovaným v 1. a v 2. rade povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 44.926,61 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne od 20.09.2017 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšnej časti žalobu zamietol a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca sa žalobou doručanou konajúcemu súdu dňa 12.02.2018 domáhal voči žalovaným zaplatenia sumy 45.136,61 eura, pozostávajúcej z istiny úveru v sume 43.443,63 eura, nezaplatených úrokov do zosplatnenia pohľadávky v sume 1.572,98 eura a nezaplatených poplatkov v sume 120 eur. Žalobca si tiež uplatnil nárok na zaplatenie úrokov vo výške 6,19% ročne zo sumy 43.443,63 eura od 20.09.2017 do zaplatenia a úrokov z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 45.136,61 eura od 20.09.2017 do zaplatenia. Dôvodil, že dňa 04.05.2016 uzavrel so žalovanými zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX (ďalej len „zmluva“), na základe ktorej poskytol žalovaným medziúver v sume 43.700 eur, pričom pri jeho výplate si započítal poplatok za poskytnutie úveru. Žalovaní sa zaviazali splácať poskytnutý úver v splátkach v sume 290,52 eura, z ktorých suma 225,42 eura bola určená na úhradu úrokov z medziúveru a suma 65,10 eura na vklad na účet stavebného sporenia. Žalovaní sa so splácaním úveru dostali do omeškania, na základe čoho ich žalobca listom zo dňa 02.08.2017 vyzval na doplatenie omeškaných splátok, pričom ich zároveň upozornil na možnosť žiadať splatenie celého úveru pred dohodnutou dobou splatnosti. Nakoľko žalovaní omeškané splátky neuhradili, vyhlásil žalobca dňa 19.09.2017 mimoriadnu splatnosť úveru. Žalobca ku dňu jej vyhlásenia zúčtoval nasporené prostriedky žalovaných na konte sporenia v sume 256,37 eura s istinou medziúveru, dospejúc k zostatku istiny v sume 43.443,63 eura, ktorú žiadal priznať spolu so zmluvnými úrokmi z istiny úveru až do zaplatenia a úrokmi z omeškania z celej žalovanej sumy od vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru až do zaplatenia.

3. Žalobca písomným podaním doručeným konajúcemu súdu dňa 09.05.2018, teda pred doručením žaloby žalovaným, zbral žalobu v časti zaplattenia sumy 15 eur s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne od 20.09.2017 do zaplattenia späť s tým, že žalovaná suma následne pozostávala z istiny v sume 43.443,63 eura, úrokov do zosplattenia v sume 1.572,98 eura a poplatkov v sume 105 eur.

4. Konajúci súd mal po vykonaní dokazovania za preukázané, že žalobca a žalovaní uzavreli zmluvu, na základe ktorej žalobca poskytol žalovaným medziúver v sume 43.700 eur a žalovaní sa tento úver zaviazali splácať pri úrokovej sadzbe medziúveru vo výške 6,19% ročne, RPMN vo výške 6,51% a priemernej RPMN 13,51%, v mesačných splátkach po á 65,10 eura na účet stavebného sporenia a po á 225,42 eura na účet medziúveru, ktoré boli splatné vždy k 15. dňu kalendárneho mesiaca. V zmluve si strany dohodli konečný termín splatnosti úveru na 15.05.2046. Následne sa mal medziúver bez osobitnej dohody zúčtovať s nasporenou sumou na účte stavebného sporenia a zmeniť na stavebný úver. Žalobca však pristúpil k zosplatteniu úveru dňa 19.09.2017 potom, ako sa žalovaní dostali do omeškania s jeho splácaním a ako ich žalobca k splateniu dlžného zostatku vyzval v lehote do 31.08.2017. Konajúci súd mal ďalej za preukázané, že žalovaní do zosplattenia úveru uhradili sumu 2.051,77 eura na účet medziúveru a sumu 385,50 eura na účet stavebného sporenia, na ktorý im žalobca pripísal úroky vo výške 0,28% (po odrátaní dane); celkovo potom príjmová stránka účtu stavebného sporenia predstavovala sumu 385,78 eura. Žalobca si na ťarchu účtu stavebného sporenia zaúčtoval poplatky za uzavretie zmluvy v sume 20 eur a za vedenie účtu v sume 19,41 eura, ako i poplatky v celkovej sume 90 eur za upomienky a za individuálne riešenie omeškaných splátok.

5. Pokiaľ išlo o účet medziúveru, žalovaní titulom úrokov zaplatili sumu 2.051,77 eura, pričom žalobca si na jeho ťarchu účtoval sumu 524,40 eura ako poplatkov za spracovanie úveru a sumu 120 eur titulom upomienok za individuálne riešenie omeškaných splátok, z ktorej po čiastočnom späťvzati žaloby požadoval len sumu 105 eur; v tejto súvislosti súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca nepreukázal, že by reálne doručoval žalovaným upomienky či už e-mailom, SMS správou, alebo iným spôsobom.

6. Súd prvej inštancie po vyhodnotení vykonaného dokazovania, za aplikácie ustanovení § 52 ods. 1 až ods. 4, § 53 ods. 1, ods. 4, ods. 5, ods. 9, § 54 ods. 2, § 517 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, § 1 ods. 2, § 2 písm. a), b), d) § 9 ods. 2 písm. a) až aa), § 11 ods. 1 písm. a) až g) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z.z.“), § 497 Obchodného zákonníka, § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, § 7 ods. 7 zákona č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení ustálil, že žalovaní pri uzavieraní zmluvy nekonali v rámci predmetu obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, a preto má posudzovaná zmluva charakter zmluvy spotrebiteľskej, na ktorú je potrebné aplikovať ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách. Zároveň považoval za potrebné podriaďiť zmluvu i pod právny režim zákona č. 129/2010 Z.z. a podrobiť ju ex offo súdnej kontrole ohľadom splnenia zákonných podmienok v zmysle § 7 ods. 1 citovaného zákona, pričom nezistil žiadne nedostatky. Súd prvej inštancie súčasne konštatoval, že zmluva obsahuje všetky podstatné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 9 ods. 1 a 2 zákona č. 129/2010 Z.z., pričom žalobca pri zosplattení úveru uplatnil voči žalovaným postup podľa § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka.

7. Konajúci súd následne dospel k záveru, že žaloba žalobcu je dôvodná čiastočne, a to v časti istiny úveru spolu s dohodnutým úrokom do zosplattenia. Pri vyvodení uvedeného názoru súd prvej inštancie vychádzal z toho, že žalovaní do zosplattenia úveru uhradili sumu 2.051,77 eura na účet medziúveru a sumu 385,50 eura na účet stavebného sporenia, avšak po pripísaní úroku vo výške 0,28 eura (po odrátaní dane) táto suma predstavovala sumu 385,78 eura. Následne započítal úhrady žalovaných na sumu istiny odlišne od žalobcu, keď 1/ poplatky za uzavretie zmluvy v sume 20 eur a za vedenie účtu v sume 19,41 eura (účtované na ťarchu účtu stavebného sporenia), ako i 2/ poplatkov v sume 524,40 eura za spracovanie úveru, považoval za oprávnené, avšak za nedôvodnú vyhodnotil položku poplatkov za upomienky a individuálne riešenie omeškaných splátok, celkovo v sume 90 eura. Zároveň konajúci súd neuznal sumu 120 eur, resp. po čiastočnom späťvzati sumu 105 eur, uplatnenú titulom upomienok a individuálneho riešenia omeškaných splátok (na účte medziúveru), ktorú si podľa jeho mienky žalobca účtoval neoprávnené, keďže zaslanie upomienok nepreukázal. Súd prvej inštancie ozrejmil, že žalobca si nárok na poplatky uplatnil jednak priamo žalobou a jednak nepriamo tým, že takéto poplatky uplatnil na ťarchu účtu stavebného sporenia žalovaných a ich úhrady započítal práve na poplatky, namiesto ich

započítania na istinu. Aj v prípade, že by žalobca zaslanie upomienok žalovaným preukázal, nevznikol by mu nárok na ich zaplatenie, keďže ich dohodol na základe dojednaní spôsobujúceho značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalovaných ako spotrebiteľov; predmetné dojednanie vyhodnotil za neprimeranú sankciu za porušenie zmluvnej povinnosti žalovanými, ktorej výška závisí výlučne na vôli veriteľa a na tom, koľko upomienok sa rozhodne žalovaným zasláť. Zároveň išlo o dojednanie odporujúce dobrým mravom, pretože umožňovalo veriteľovi účtovať poplatok majúci povahu pokuty ako paušalizovanú náhradu škody za úkony, z ktorých mu žiadna škoda ani nemusí vzniknúť (napríklad pri zaslaní e-mailu alebo SMS). Dojednanie o poplatku za upomienky a za individuálne riešenie omeškaných splátok súd prvej inštancie hodnotil v zmysle § 53 ods. 5 a § 39 Občianskeho zákonníka za neplatné, čoho dôsledkom bolo, že žalobu v časti zaplatenia sumy 105 eur na poplatkoch zamietol a sumu poplatkov 90 eur, ktoré žalobca odrátať od sumy úhrad na účte stavebného sporenia, prirátal k sume úhrad žalovaných, nakoľko ich žalobca nebol od žalovaných oprávnený požadovať. Následne konajúci súd od žalobcom nárokovanej istiny úveru odrátať celkovú sumu nasporenú na účte stavebného sporenia, po prirátaní úrokov bez dane a po odrátaní poplatkov za vedenie účtu a za uzavretie zmluvy, t.j. sumu 346,37 eura a žalovaných zaviazal na úhradu istiny úveru v sume 43.353,63 eura.

8. Pokiaľ išlo o dohodnuté úroky a úroky z omeškania, súd prvej inštancie mal vykonaným dokazovaním za preukázané, že žalobcovi vznikol nárok na úroky v rozsahu 3.624,75 eura, pričom žalovaní zaplatili v prospech účtu medziúveru sumu 2.051,77 eura, a preto im vznikol voči žalobcovi záväzok na zaplatenie sumy 1.572,98 eura, ktorú žalobcovi priznal.

9. Zistiť, že žalovaní sa dostali do omeškania s plnením peňažného dlhu, prisúdil súd prvej inštancie žalobcovi aj úrok z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 44.926,61 eura, ktorá predstavovala priznanú istinu a zmluvné úroky úveru do zosplatnenia, počnúc od 20.09.2017 ako dňa nasledujúceho po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru, až do zaplatenia.

10. Pokiaľ išlo o nárok žalobcu na zaplatenie zmluvného úroku vo výške 6,19% ročne z nezaplatenej istiny 43.443,63 eura od 20.09.2017 do zaplatenia tento súd prvej inštancie vyhodnotil za nedôvodný, a preto ho v celom rozsahu zamietol. Poukázal pritom na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 18.09.2012, sp. zn. IV. ÚS 476/2012, podľa ktorého veriteľovi patria úroky len do splatnosti dlhu, pričom následne sa dlžník dostáva do omeškania, a preto je povinný platiť iba úroky z omeškania. Ak by bol spotrebiteľ povinný platiť po vyhlásení predčasnej splatnosti dohodnutý úrok z úveru a súčasne aj úrok z omeškania, dochádzalo by k značnej nerovnováhe vo vzťahu medzi stranami sporu. Na zdôvodnenie svojho právneho názoru súd prvej inštancie konštatoval, že stav výhody splátok je obvyklý, a teda justifikuje nárok veriteľa na úroky, ako cenu dočasne „obetovaných“ peňazí, ktorých dispozície sa veriteľ zbavuje v záujme získania budúcich úžitkov v podobe kapitalizovanej odplaty získanej za celé obdobie postupného splácania úveru. Iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatnenie úveru, kde veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, ktorú už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Práve v tomto zásadnom rozdielne spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi. Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by nastal krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval, ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred zmenou záväzku. Keďže spotrebiteľovi vzniká jednorazovým zosplatnením úveru povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia, a to počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa, ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru, a preto sa s týmto stavom spájajú výhradne sankcie. Ak existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, a predmetnú zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. podľa § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka, robí absolútne neplatnou.

11. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) tak, že žalobcovi priznal plnú náhradu trov konania, nakoľko jeho neúspech v konaní v časti zamietnutia časti istiny, bol nepatrný, a preto nebol dôvod krátiť jeho nárok na náhradu trov konania.

12. Proti časti zamietajúceho výroku rozsudku súdu prvej inštancie, týkajúcej sa uplatneného úroku úveru, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d) a h) C.s.p. a navrhol ho v napadnutom rozsahu zmeniť tak, že odvolací súd zaviazá žalovaných v 1. a v 2. rade k povinnosti spoločne a nerozdielne zaplatiť mu úrok za úver vo výške 6,19 % ročne zo sumy 43.353,63 eura od 20.09.2017 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku; vo vzťahu k časti, ktorou súd prvej inštancie zamietol jeho nárok na poplatky v celkovej sume 195 eur (105 eur a 90 eur) žalobca odvolanie nepodal. Dôvodil, že zmluva o úvere patrí medzi tzv. absolútne obchody, a preto sa bez ohľadu na povahu účastníkov úverového vzťahu spravuje ustanoveniami Obchodného zákonníka. V zmysle ustanovenia § 497 Obchodného zákonníka sa veriteľ zaväzuje, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy a dlžník sa zaväzuje poskytnuté prostriedky vrátiť a zaplatiť aj úroky; veriteľ tak má právo požadovať spolu s vrátením poskytnutých peňažných prostriedkov aj úroky, z čoho žalobca vyvodil, že uplatnenie nároku na zaplatenie úrokov úveru je uplatnením jeho práva. Povinnosť dlžníka platiť dohodnutý úrok za úver pritom v zmysle ustanovení § 502 v spojení s § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka trvá od doby poskytnutia peňažných prostriedkov a zaniká až ich úplným vrátením. Na tejto skutočnosti nič nemení predčasné zosplatenie úveru, keďže na jeho základe nezaniká povinnosť dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky spolu s úrokmi za úver, ale dochádza len k zmene podmienok, za ktorých je dlžník svoj záväzok povinný splniť. Žalobca pritom podotkol, že i pred predčasnou splatnosťou úveru sa na dlžníka vzťahuje povinnosť platiť úroky z úveru, a teda nejde o novo dohodnuté úroky. Ak by porušením povinnosti dlžníka, v dôsledku ktorého žalobca ako veriteľ vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru, zanikol jeho nárok na zaplatenie úroku za úver, dlžník by prakticky porušením povinnosti získal pre neho výhodnejšie postavenie, nakoľko by sa zbavil povinnosti platiť zmluvne dohodnuté plnenie. Také konanie, ktoré porušuje povinnosti a spôsobuje tým výhody, označil žalobca za rozporné s dobrými mravmi a s účelom príslušných právnych predpisov.

13. V ďalšom mal žalobca za to, že súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku poukazoval len na ochranu spotrebiteľa, hoci predmetná situácia nastala práve z dôvodu, že žalovaní porušili svoje povinnosti, a preto za ne musia niesť zodpovednosť. Za tohto stavu je potom podľa mienky žalobcu neprípustné, aby sa vyhlásením mimoriadnej splatnosti úveru v dôsledku porušenia povinnosti žalovaných, dostal do horšieho postavenia a prišiel tak o právo požadovať dohodnuté úroky, a to až do doby skutočného vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov. Nepriznanie úroku za úver potom spôsobilo značnú nerovnováhu medzi stranami sporu, nakoľko sa ním žalovaní dostali do neprímeranej výhody, keď mali právo užívať poskytnuté peňažné prostriedky bezodplatne, pričom požívali výhody i voči tým dlžníkom, ktorí si svoje povinnosti plnili riadne a včas; súd prvej inštancie im totiž znížil úrokovú sadzbu (z dohodnutých 6,19% p.a. na 5% p.a.). Na podporu prezentovaných názorov žalobca poukázal aj na ustanovenie § 13 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z.z., ktorý predpokladá platenie úrokov za úver až do splatenia istiny. Ohľadom nároku na bežné úroky až do skutočného splatenia úveru a možnosti kumulácie bežných úrokov a úrokov z omeškania, žalobca poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30.07.2019, sp. zn. 6Cdo/113/2018. Do pozornosti dal aj rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach zo dňa 11.01.2018, sp. zn. 5Co/237/2017, a tiež zo dňa 29.01.2019, sp. zn. 5Co/225/2018, Krajského súdu v Prešove zo dňa 14.06.2018, sp. zn. 14Co/20/2017 a tiež zo dňa 25.10.2018, sp. zn. 11Co/67/2018 a rozhodnutie Krajského súdu v Nitre zo dňa 21.08.2018, sp. zn. 12Co/71/2017.

14. Žalovaní sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadrili.

15. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 C.s.p.), ktoré smerovalo do tej časti výroku rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým zamietol žalobu o zaplatení úroku úveru vo výške 6,19% ročne zo sumy 43.353,63 eura od 20.09.2017 do zaplatenia, preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti, prejednal odvolanie žalobcu bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario) a viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C.s.p.) dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné, a preto je potrebné rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmeniť, nakoľko nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho

zrušenie (§ 388 C.s.p.). Odvolací súd rozsudok verejne vyhlásil dňa 29.04.2021 (§ 378 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 219 ods. 3 C.s.p.).

16. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia zmluvy o úvere, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

17. Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

18. Podľa § 2 písm. d) zákona č. 129/2010 Z.z. na účely tohto zákona sa rozumie zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom.

19. Podľa § 497 Obchodného zákonníka zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

20. Je nesporné, že strany sporu uzavreli dňa 06.05.2016 zmluvu, v ktorej sa dohodli, že žalobca ako veriteľ poskytne žalovaným ako dlžníkom až do obdobia pridelenia cieľovej sumy medziúver v sume 43.700 eur, s dohodnutou úrokovou sadzbou 6,19% ročne, s RPMN vo výške 6,51%, priemernou RPMN vo výške 13,51%, s výškou mesačnej splátky úrokov medziúveru v sume 225,42 eura, mesačným vkladom na účet stavebného sporenia v sume 65,10 eura, s počtom splátok medziúveru 259, splatných 15.- toho dňa v mesiaci a termínom konečnej splatnosti úveru dňa 15.05.2046; následne sa mal medziúver zúčtovať s nasparenou sumou na účte stavebného sporenia a zmeniť na stavebný úver. Žalobca pristúpil k zosplateniu úveru dňa 19.09.2017 z dôvodu porušenia zmluvných povinností žalovaných splácať úver riadne a včas, keď zosplateniu predchádzalo upozornenie a výzva žalobcu na pravidelné splácanie úveru žalovanými; žalobca súčasne požiadal žalovaných o zaplatenie celej dlžnej sumy 45.136,61 eura.

21. Súd prvej inštancie správne ustálil, že zmluva uzavretá sporovými stranami je zmluvou spotrebiteľskou, podliehajúcou právnej úprave zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy, ako i Občianskeho zákonníka. Tento zákon však nepokrýva vznik úverového zmluvného vzťahu, rovnako ako práva a povinnosti strán, ktoré zo zmluvného vzťahu vyplývajú, komplexne, keď doba, po akú je dlžník povinný platiť úroky z poskytnutého úveru, vzťah úrokov z úveru a úrokov z omeškania, výška úrokov z omeškania sú predmetom úpravy Obchodného zákonníka. Zmluva o úvere je v zmysle § 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy tzv. absolútnym obchodom, a preto bez ohľadu na povahu účastníkov zmluvy je potrebné pri posudzovaní tohto právneho vzťahu vychádzať aj z ustanovení Obchodného zákonníka o zmluve o úvere (§ 497 a nasledujúce). Ustanovenia Občianskeho zákonníka sa v prípade právneho vzťahu, účastníkom ktorého je spotrebiteľ, použijú vtedy, ak v Občianskom zákonníku existuje také ustanovenie, ktoré je možné prednostne aplikovať (§ 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

22. V dôsledku odvolania žalobcu, ktorý napadol zamietajúci výrok rozsudku súdu prvej inštancie len v časti týkajúcej sa úroku z úveru (vo výške 6,19% ročne z dlžnej sumy, priznanej konajúcim súdom v sume 43.353,63 eura, od 20.09.2017 do zaplatenia), bolo rozhodujúcou otázkou posúdenie, či súd prvej inštancie zaujal vo vzťahu k tomuto nároku správny právny názor, keď ho žalobcovi nepriznal s odôvodnením, že v spotrebiteľských vzťahoch je možné priznať úroky len do splatnosti úveru, pretože po splatnosti úveru nastupuje režim sankčných úrokov z omeškania a v prípade požadovania úroku z omeškania spolu s úrokom z úveru by došlo ku kumulácii negatívneho postihu dlžníka ako spotrebiteľa. Konajúci súd pritom uviedol, že ak nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom.

23. V prvom rade treba uviesť, že zmyslom a účelom inštitútu predčasného zosplatnenia úveru je poskytnúť veriteľovi právny inštrument proti dlžníkovi, ktorý neplní záväzok vrátiť veriteľovi poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky v dohodnutých splátkach; ide o právny inštitút, ktorý je určený na ochranu práv veriteľa. Jeho využitím veriteľom však povinnosť dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky nezaniká, ako sa nesprávne domnieval súd prvej inštancie, menia sa iba podmienky, za ktorých je dlžník povinný túto splniť; povinnosť dlžníka vrátiť veriteľovi dlžnú čiastku s úrokmi po predčasnom zosplatnení úveru teda predstavuje pôvodný záväzok, modifikovaný v časti splatnosti, nakoľko dlžník je na požiadanie veriteľa povinný uhradiť celú splatnú pohľadávku (k tomu rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 32Cdo 2782/1999, sp. zn. 33Cdo 113/2008).

24. Vychádzajúc z vyššie uvedeného je zrejmé, že pôvodný záväzok, v zmysle ktorého sa žalovaní zaviazali platiť žalobcovi ako veriteľovi zmluvne dojednané úroky, trvá aj po predčasnom zosplatnení úveru. Táto skutočnosť napokon vyplýva nielen z ustanovenia článku X., bod 10.20 zmluvy, v zmysle ktorého sa strany dohodli, že v prípade vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru ostáva nedotknuté právo veriteľa požadovať úroky z úveru (až do splatenia celej pohľadávky), ale i z ustanovenia § 502 ods. 1 veta prvá Obchodného zákonníka; podľa neho je dlžník povinný platiť veriteľovi úroky z úveru od poskytnutia peňažných prostriedkov. Záväzok zaplatiť úroky preto patrí k pojmovým znakom zmluvy o úvere, pričom i z ustanovenia § 1 ods. 3 písm. i) zákona č. 129/2010 Z.z. vyplýva, že spotrebiteľským úverom nie je úver bez úroku a bez ďalších poplatkov.

25. Na podporu právneho názoru ohľadne existencie nároku veriteľa na zaplatenie zmluvného úroku po predčasnom zosplatnení úveru považuje odvolací súd potrebné poukázať na rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý v uznesení zo dňa 16.06.2020 sp. zn. 5Cdo/42/2020, uviedol, že zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka a ani zákona č. 129/2010 Z.z. nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Obchodný zákonník a ani Občiansky zákonník nemodifikuje trvanie záväzku platiť úrok, ani jeho výšku v prípade omeškania dlžníka s platením úveru ani v prospech dlžníka, ani v prospech veriteľa. S poukazom na ustanovenia § 497 a § 502 Obchodného zákonníka, ako aj § 9 ods. 2 písm. d) zákona č. 129/2010 Z.z. dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi patrí úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí. Ak dlžník disponuje peňažnými prostriedkami a porušil zmluvné povinnosti, nemôže z takého porušenia profitovať, nakoľko zmluvné úroky sú pravidla vyššie ako úroky z omeškania. Zosplatnenie je inštitút, ktorý slúži na ochranu veriteľa, pričom podstata úverového vzťahu a jeho existencia zostáva zachovaná, veriteľ nemá peňažné prostriedky a patrí mu za ne dohodnutá odmena. Uvedenému korešpondujú i právne názory vyjadrené v iných rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a to zo dňa 30.07.2019, sp. zn. 6Cdo 113/2018, ako aj zo dňa 18.08.2020, sp. zn. 1Cdo 94/2019, v ktorých Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že úrok z úveru a úrok z omeškania sú síce dva odlišné inštitúty, ktoré je potrebné dôsledne odlišovať, avšak je možná aj ich kumulácia v prípade predčasnej splatnosti úveru. Po zosplatnení úveru potom z nesplatenej istiny ďalej beží úrok z úveru (ako odmena za poskytnuté finančné prostriedky, ktoré dlžník v dohodnutej dobe nevrátil) až do ich vrátenia a v prípade omeškania dlžníka beží zároveň úrok z omeškania (ako sankcia za omeškanie s úhradou peňažného záväzku).

26. Je nepochybné, že úrok je súčasťou peňažného záväzku dlžníka, ktorý má povahu opakujúceho sa plnenia a možno ho veriteľovi priznať, i keď sa stane splatným až v budúcnosti. I keď z ustanovenia § 502 ods. 1 veta prvá Obchodného zákonníka výslovne nevyplýva dokedy trvá povinnosť dlžníka úrok platiť, vzhľadom na skutočnosť, že úrok je cenou úveru (odplata) za užívanie poskytnutých peňažných prostriedkov, má dlžník túto povinnosť zásadne za celú dobu ich užívania, t.j. do doby ich skutočného vrátenia veriteľovi. Napokon i z gramatického a logického výkladu § 503 ods. 1 veta prvá Obchodného zákonníka, vyplýva, že záväzok platiť úroky je splatný spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky. Z citovaného zákonného ustanovenia je zrejmé, že ak záväzok dlžníka (hoc aj splatný) vrátiť použité peňažné prostriedky naďalej trvá, pretože nedošlo k jeho zániku splnením/vrátením poskytnutých peňazí, naďalej trvá aj jeho povinnosť platiť úroky, a to až do vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov; úroky úveru sa stávajú splatnými až dňom vrátenia istiny a prípadný iný režim by sa uplatnil iba v prípade existencie dohody, ktorá upravuje splatnosť úrokov odlišne od § 503 ods. 1 Obchodného zákonníka. Záväzok vrátiť použité peňažné prostriedky, s ktorým sa stávajú úroky splatné, nie je pritom možné stotožňovať s okamihom „splatnosti istiny“, pretože záväzok vrátiť istinu trvá aj po jej splatnosti. Uvedený výklad plne rešpektuje nielen podstatu úverovej zmluvy, ale aj zásadu, podľa

ktorej nikto nemôže mať prospech z protiprávneho konania, a preto sa nemôže zbaviť svojej povinnosti platiť úrok z peňazí, ktoré veriteľovi nevrátil, nakoľko v opačnom prípade by sa dostal do výhodnejšieho postavenia ako ten, kto si svoje povinnosti plní riadne a včas.

27. Na povinnosť žalovaných zaplatiť žalobcovi úroky až do skutočného vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov pritom nemá vplyv ani ich spotrebiteľské právne postavenie. Občiansky zákonník, a napokon ani zákon č. 129/2010 Z.z. totiž výslovnú právnu úpravu vylučujúcu nárok veriteľa na zaplatenie úrokov z úveru za dobu po zosplatnení úveru neobsahuje, keď za takúto nemožno považovať ani úpravu v ustanovení § 53 Občianskeho zákonníka. Samotná existencia nároku na úroky z úveru za obdobie po jeho zosplatnení nemôže totiž spôsobiť značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Základnou zásadou spotrebiteľského práva je síce ochrana pred neprijateľnými podmienkami, to však neznamená vylúčenie aplikácie ustanovení na ochranu veriteľa pri neplnení si povinností dlžníka.

28. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, po zhodnotení vecnej a právnej argumentácie o dôvodnosti uplatňovaných zmluvných úrokov aj po predčasnom zosplatnení úveru až do momentu splatenia istiny, odvolací súd dospel k záveru, že boli naplnené všetky predpoklady pre vyhovie žaloby žalobcu čo do nároku na úroky z úveru. Na uvedenom základe odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zamietajúceho výroku podľa § 388 C.s.p. zmenil a žalovaných v 1. a v 2. rade zaviazal spoločne a nerozdielne k povinnosti zaplatiť žalobcovi úrok 6,19% ročne zo sumy 43.353,63 eura od 20.09.2017 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

29. Odvolací súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania (prvoinštančného a odvolacieho) podľa § 396 ods. 2 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. a § 262 ods. 1 C.s.p. tak, že žalobcovi, ktorý mal z dôvodu zmeny časti napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie vo veci samej plný úspech (neúspech len v nepatrnej časti o zaplatenie sumy 195 eur s prísl., pričom procesne zavinil zastavenie konania o zaplatenie sumy 15 eur s prísl.), priznal voči žalovaným v 1. a v 2. rade plný nárok na náhradu trov konania.

30. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).